

Silaannakkut angallanneq il.il. pillugit inatsimmut allannguutissatut inatsisinik Kalaallit Nunaannut atuutilersitsineq pillugu peqqussutip, Namminersorlutik Oqartussanit akuerineqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut
(Ineqarnermut, Attaveqaasersuutinut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut, Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut

(Ineqarnermut, Attaveqaasersuutinut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut, Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Aallaqqaasiut

Kunnigip peqqussutaanut missingiummut, silaannakkut angallannermut inatsimmik allanngineq pillugu inatsisit kingulliit ilaannik Kalaallit Nunaanni atuutsilersitsinissaq siunertaavoq.

Kunnigip peqqussutaanut missingiut, Naalagaaffimmi isumannaallisaanermut akitsuutip assigiissagaasup qulakkeernissaa eqqarsaatigalugu, Kangerlussuarmilu mittarfiup aamma EU-mi mittarfiit akornanni OSS-ip (One Stop Security- Isumannaallisaanermi Ataasiaannarluni Misissuuffigineqartarnissap) attatiinnarnissaanut qulakkeerinissamut, tuaviuussatut suliarineqarnissaannik pisariaqartutut naatsorsuunneqartunut allannguutissatut inatsisinut taamaallaat tunngavoq.

Tunngavigisaq

Silaannakkut angallannermik inatsimmik allanngineq pillugu inatsisit akuerineqartut ilaasa saniatigut, Folketingip ataatsimiinnissaani saqqummiunneqartussamik, 2022-milu januaarip aallaqqaataani atuutsilersinneqartussatut akuerineqarnissaannik naatsorsuutigineqarluni inatsisissatut siunnersuutip imarisaanik nassuiaammik, Trafikstyrelsi allakkiamik nassitsinikuvoq.

Isumannaallisaanermut akiliutit pillugit:

Isumannaallisaanermut akiliutit, kunnigip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaanni 2017-imi atuutsilersinneqarput. Naalagaaffimmi mittarfinnik atuinermi akiliut, timmisartumut billetsisinermi nalinginnaasumik akilerneqartarpoq. Naalagaaffimmi mittarfinnik Trafikstyrelsip nakkutilliineranut mittarfiit toqqaannartumik aningaasalersuinerinut, akitsuut manna tikillugu periusiusimasumut taartaavoq. Silarlunneratigut angalasoqarsinnaannginnera patsisaalluni silaannakkut angallannermik nakkutilliisup mittarfimmiinnini sivitsortariaqarpagu, Kalaallit Nunaananut nakkutilliilluni tikeraarnerit naleqqutinngitsumik akisoorujussuannorsinnaapput. Taamaalilluni atuisut akiliutaasigut nakkutilliinerup aningaasalersorneqarnissaannut, isumannaallisaanermut akiliut naleqqunnerulersitsipput.

Nunarsuaq tamakkerlugu Coronap tuniluunnera patsisaalluni, isumannaallisaanermut akiliutinik nalimmassaanissaq 2025-p tungaanut kinguartinneqarluni, silaannakkut angallannermut inatsisip allanngortinneqarnera 2020-mi decembarimi akuersissutigineqarpoq. Ilaatigut ukiuni tulliuttuni silaannakkut angallannermi annertuumik nalorninartumik inissinnissamik naatsorsuuteqarneq, nalimmassaanerullu massakkut atuuttup 2022-mi januaarip aallaqqaataani akitsuutitut kinguneriumaagai eqqarsaatigalugit, akigititaq nutaamik aalajangersarneqarpoq. Maleruagassat nutaat takkuttussallu Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni ataatsikkoortinnagit suliarineqarpata, Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni mittarfeqarfimmiit tingisoqarnerasoq apeqqutaalluni, timmisartortitseqatigiiffiit mittarfimmiit tinginermi akiligassaanni akitsuummi assigiinngissutsinik annertuumik pilersitsissaq.

Angallattoqarpallaarunnaarneratigut, 2020-mi naatsorsuutigineqarsimagaluartutut isumannaallisaanermut akiliutinik akiliisoqarsimanngilaq, tamannalu imminermini tamatumunnga amigartooruteqartitsilluni.

Tamatuma saniatigut silaannakkut angallanneq pillugu inatsisip § 148-ani, imm. 4-aa naapertorlugu nalimmassaasarneq tunngavigalugu isumannaallisaanermut akiliutit ukiumut naleqqussarneqartarnerat, aaqqiinnermut oqimaaqatigiissitsinermik kinguneqartitsinngilaq. Nalimmassaariaaseq patsisaalluni, oqimaaqatigiinnginneq tamanna ukiorpaalunni atuutissaq.

Tamatumani nalimmassaanissaq sioqqullugu ukiunit pingasunit marluusunut angalasut amerlassusaasa ineriartornerat, isumannaallisaanermi akiliutit nalimmassarneqarnerinut tunngavissiienera patsisaavoq. 2020-mi COVID-19-ip nunarsuaq tamakkerlugu tuniluunneratigut angalasut ikilinerisigut, nalimmassaariaaseq massakkut atuuttoq naapertorlugu 2022-mi isumannaallisaanermi akiliutinut, 2019-imit 2020 tikillugu angalasimasut annertuumik ikileriarnerini tunngavigineqassapput.

Isumannaallisaanermi akitsuutip aalajangersarneqarnerata allanngortinneqarnera
Tamanna tunngavigalugu nalimmassaanissaq 2025-mi januaarip aallaqqaataani aatsaat pisussatut kinguartinneqarluni, 2022-milu januaarip aallaqqaataani akitsuut 6,00 koruuninut inisseqqillugu aalajangersarneqarluni, silaannakkut angallanneq pillugu inatsisip allanngortinneqarnerissaanik siunnersuut 2020-mi decembarimi akuersissutigineqarpoq.

Isumannaallisaanermi akitsuutip allanngornissaanik naatsorsuutigineqartut
2022-mit 2024 tikillugu isumannaallisaanermi akitsuutissaq appartinneqaqqilluni, Folketingip ataatsimiinnissaani isumannaallisaanermi akitsuut allannguuteqaqqissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Isumannaallisaanermut tunngatillugu inatsisip allanngortinneqarnera Kalaallit Nunaanni atuutsilersinneqarsinnaanngippat, 2022-mi Kalaallit Nunaanni mittarfimmiit aallarlutik ilaasumut ataatsimut, timmisartortitseqatigiit 8 koruunit missaannik akiliuteqartassasut naatsorsuutigineqarpoq. Kalaallit Nunaanni akitsuut 2021-mi 4,50 koruuniuvoq.

Erseqqisaatigineqassaq, angalasut ataasiakkaat akitsuummik akiliisussanngortillugit, angalasut akitsuummut timmisartortitseqatigiit akiliisalersissinnaammagit.

Naleqqussaanissami procentissaq akigititassamik inissiinissami tunngavigineqartartut ilaat suli aalajangerneqarnikuunngimmat, kisitsisit nalorninartortaqarmata oqaatigineqassaaq.

Isumannaallisaanermi Ataasiaannarluni Misissuiffigineqarneq pillugu (OSS):

Kangerlussuup timmisartoqarfia ‘One Stop Security (OSS)’-imik, tassa ataasiaannarluni misissortittarnermik, EU-mik isumaqatigiissuteqarpoq. Tamanna isumaqarpoq EU-p, mittarfeqarfiup isumannaallisaanermut aqqissuussinera, EU-tulli qaffasitsigisutut akuerigaa. Akuerinnineq tunngaveqarpoq, Kangerlussuup mittarfeqarfiata, timmisartoqarfinnut isumannaallisaaneq pillugu qallunaat maleruagassiaat naammassimmagit. OSS-ip iluaqutissartarai, ilaasut, nassatat tigumiaannartakkat, nassatat tunniuttagaasut aammalu nassiussat Kangerlussuarmi timmisartoqarfimmiit EU-mi timmisartoqarfimmut tikinnermi ingerlaannarlutik isumannaallisaanermik nakkutilliinermi misissorteqqeqqaanngikkaluarlutik isersinnaammata. Tamanna ilaasunuinnaq iluaqusiinngilaq, kisiannili aamma aningaasaqarnikkut piffissarlu eqqarsaatigalugu iluaqutaalluni mittarfeqarfinnut soorlutaaq timmisartortitseqatigiinnut.

EU-mik OSS-eqaannarnissaq (ataasiaannarluni misissuiffigineqartarnerup atuutiinnarnissaa) qulakkeerniarlugu, timmisartoqarfinnut isumannaallisaanermup iluani, ilaatillugu inuit ilaannut isumannaallisaanermik akuerisaanermut piumasaqaatit, qallunaat piumasaqaataannik Kalaallit Nunaat naammassinnittuaannassasoq pisariaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni isumannaallisaanermik akuersissuteqartarneq Kalalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit suliarineqartarpoq. Taamaalilluni kunngip peqqussutaani erseqqissaatigineqassaaq, Kalaallit Nunaanni mittarfeqarfinni, isumannaallisaanermik akuersissuteqarneq pillugu piumasaqaammut ilaatinneqartuni aammalu allaasinnaasuni immikkoortortaqarfinni akuerisaasuni, sulisut Kalalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit akuerineqaaqqaartassasut, Trafikstyrelsen-iminngaanneeranili..

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisinnaasai

Silaannakkut angallanneq il.il. pillugit inatsimmut allannguutissatut inatsisinik Kalaallit Nunaannut atuutilersitsineq pillugu peqqussutissatut siunnersuut, Nunatta Karsianut aningaasaqarnikkut kingunissaqanngilaq.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuutissarsiutilinnut kingunerisinnaasai

Siunnersuut akuersissutigineqanngippat, Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni mittarfeqarfimmiit tingisoqarnersoq apeqqutaalluni, timmisartortitseqatigiiffiit mittarfimmiit tinginermi akiligassaanni akitsuummi assigiinngissutsinik annertuunik pilersitsissaaq.

Siunnersuutitigut isumannaallisaanermi akiligassaq appartinneqassaaq.

OSS Kangerlussuarmi attatiinnarneqaruni, aningaasaqarnikkut piffissatigullu mittarfinnut, timmisartortitseqatigiiffinnullu iluaqutaassaaq.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunerisinnaasai

OSS Kangerlussuarmi attatiinnarneqaruni, aningaasaqarnikkut piffissatigullu angalasunut iluaqutaassaaq.

Tusarniaaneq

Peqqussut sivikillisamik tamanut tusarniutigineqarpoq. Tamatumani atortussat nutserneqarneri kingusingaatsiartukkut Naalagaaffeqatigiinnermi oqartussaaasunit tiguneqarnerinik patsiseqarpoq. Malitsigisaanik Naalackersuisut Siulittaasuata kiisalu Ineqarnermut, Attaveqaasersuutitut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut, Naligiissitaanermullu Naalackersuisup isumaqatigiinnerisigut immikkoortoq UKA2021-mut nalunaarutigineqarpoq. Suliap suliarineqarnerani Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfiani Inatsileriffik isumasiorneqarpoq, peqqussutillu allaffissornermut tunngassuteqarluarnera eqqarsaatigalugu, sivikillisamik ulluni 14-ini tusarniutigineqarnissaa tunngavissaqartoq paasineqarluni.

Aggustip 12-ianit aggustip 27-ata tungaanut peqqussut tamanut tusarniutigineqarpoq. Tusarniutigineqarneranut atatillugu allakkiortoqarpoq, taannallu ilanngussaqaq ilanngunneqarluni.

Tusarniummut akissuteqaatit tiguneqartut, allannguinnissamut tunngavissiiingillat.